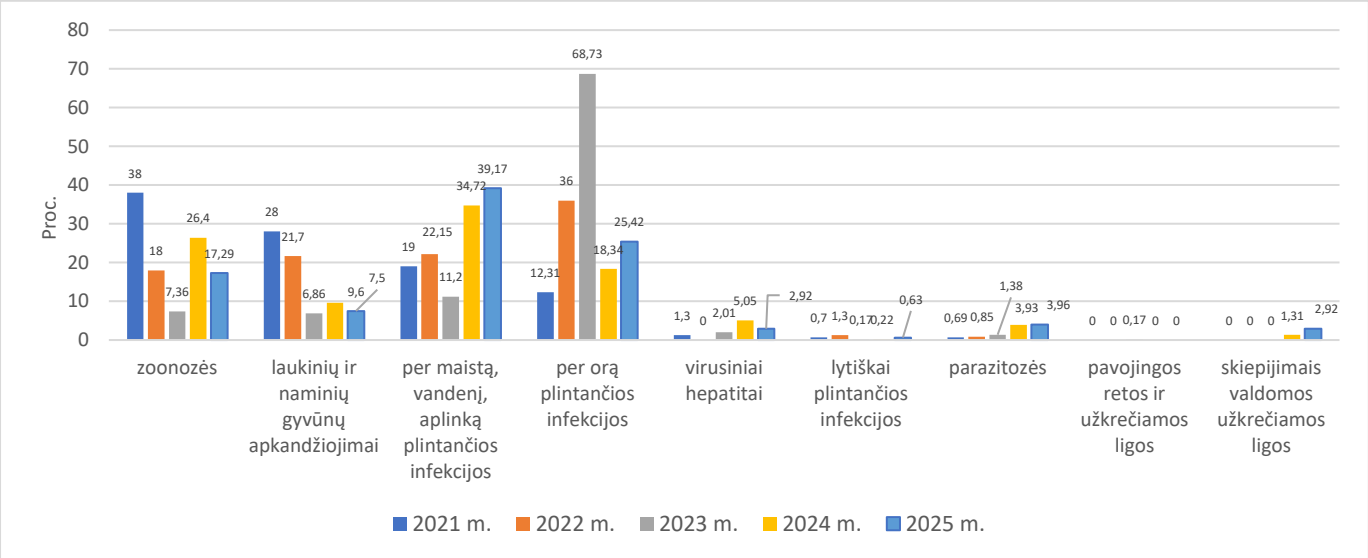
UŽKREČIAMŲJŲ LIGŲ EPIDEMIOLOGINĖ SITUACIJA BIRŽŲ R. SAV. 2025 M. SKIEPIJIMO APIMČIŲ ANALIZĖ

Susirgimų infekcinėmis ligomis struktūra Biržų r. sav. 2025 m.

Biržų r. sav. 2025 m. sergamumo užkrečiamosiomis ligomis situacijos analizė parengta pagal apibendrinus Lietuvoje veikiančių asmens sveikatos priežiūros įstaigų (toliau – ASPĮ) pateiktus duomenis (įrašus) Elektroninėje sveikatos paslaugų ir bendradarbiavimo infrastruktūros informacinė sistemoje (toliau – ESPBI IS) apie Biržų r. sav. gyventojams nustatytus susirgimus, kurie tiesiogiai patenka į Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos valdomą Užkrečiamųjų ligų ir jų sukėlėjų valstybinę informacinę sistemą (toliau – ULSVIS).

Per 2025 m. Biržų r. sav. registruoti 480 užkrečiamųjų ligų atvejai. Lyginant su 2024 m., registruotų susirgimų skaičius išaugo 4,80 proc. (2024 m. gauti ir užregistruoti 458 pranešimai). Į šį susirgimų skaičių neįtraukti gripo, COVID-19 ligos bei kitų ūminių viršutinių kvėpavimo takų infekcijų (toliau – ŪVKTI) atvejai. 2025 m., kaip ir 2024 m., didžiąją dalį – 39,17 proc. (188 atv.) – visų registruotų užkrečiamųjų ligų sudarė per maistą, vandenį ir aplinką plintančios užkrečiamos ligos (1 pav.). Palyginus su 2024 m., kuomet sergamumo rodiklis per maistą, vandenį ir aplinką plintančiomis ligomis siekė 34,72 proc. (159 atv.), 2025 m. sergamumas išaugo 4,45 proc. Antroji dažniausiai registruotų ligų grupė 2025 m. buvo per orą plintančios infekcijos. Jos sudarė 25,42 proc. nuo visų susirgimų – registruoti 122 ligos atv. Lyginant su 2024 m., sergamumas oru plintančiomis infekcijomis išaugo 7,08 proc. Trečioji dažniausiai fiksuotų ligų grupė buvo zoonozės. Registruoti 83 ligos atv. ir tai sudarė 17,29 proc. visų registruotų susirgimų (2024 m. registruoti 121 atv.), susirgimų skaičius per metus sumažėjo 9,11 proc. (nuo 26,40 proc.). Naminių ir laukinių gyvūnų apkandžiojimai 2025 m. sudarė 7,50 proc. visų susirgimų (36 atv.) ir, lyginant su 2024 m., sumažėjo 2,1 proc. (2024 m. sudarė 9,60 proc. visų susirgimų). Virusiniai hepatitai praeitais metais sudarė 2,92 proc. nuo visų susirgimų (registruoti 14 atv.) ir per metus sumažėjo 2,13 proc. (nuo 5,05 proc.). 2025 m. (19 atv.) registruotas beveik identiškas 2024 m. (18 atv.) parazitozių atvejų skaičius. Jos sudarė 3,96 proc. visų susirgimų. 2025 m. registruota 14 atv. skiepais valdomų ligų (neįskaičiuojant vėjaraupių ir erkių platinamo virusinio encefalito (toliau – EE) atvejų ir per metus šis skaičius išaugo 1,61 proc.(nuo 1,31 iki 2,92 proc.). Lytiškai plintančių ligų skaičiai išlieka maži. 2025 m. registruoti 3 susirgimai lytiškai plintančia infekcija (chlamidijų sukelta infekcija). Tai sudarė 0,63 proc. visų registruotų susirgimų. Retų, pavojingų įvežtinių ligų nei 2024 m., nei 2025 m. Biržų r. sav. neregistruota.

1 pav. Susirgimų infekcinėmis ligomis (be ŪVKTI, gripo ir COVID-19 ligos) procentinis pasiskirstymas Biržų r. sav. 2021–2025 m.

Sergamumas oro lašeliniu būdu plintančiomis infekcijomis

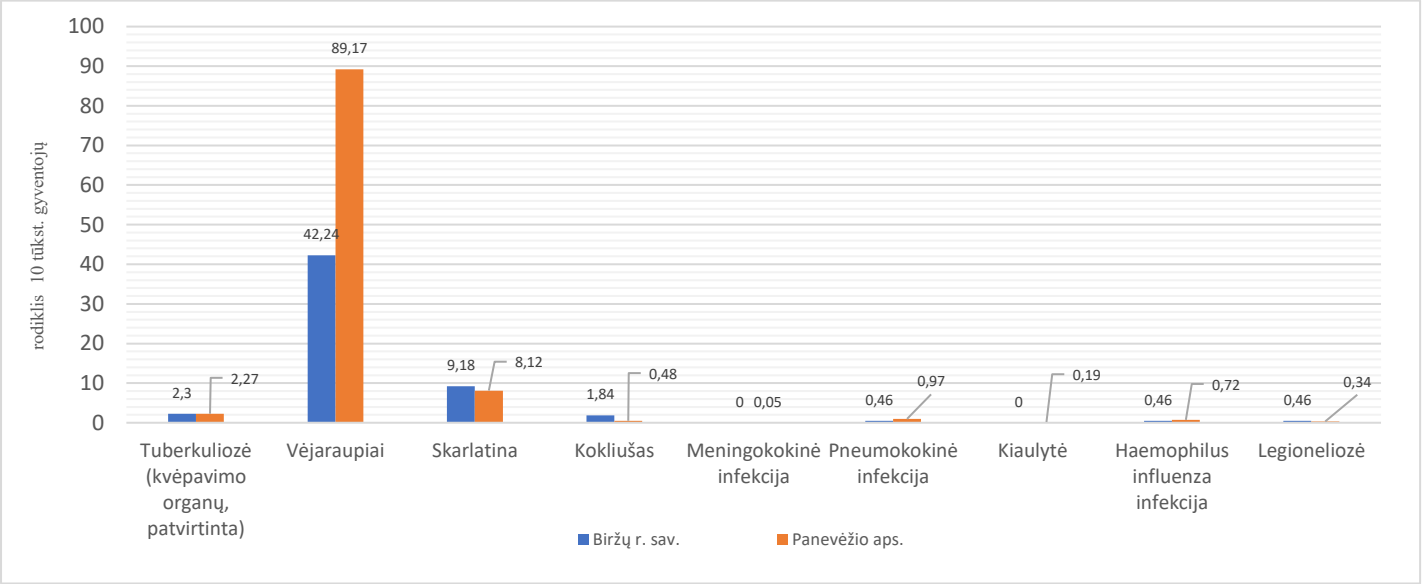
Didžiąją daugumą 2025 m. Biržų rajono savivaldybėje registruotų per orą plintančių infekcinių susirgimų sudarė susirgimai vėjaraupiais (92 atv.) (2 pav.). Daugiausiai šia liga sirgo 0–3 m. amžiaus vaikai (42 atv.). Sergamumo vėjaraupiais rodiklis 2025 m. siekęs 42,24 atv. 10 tūkst. gyv., lyginant su 2024 m. (15,16 atv. 10 tūkst. gyv.), išaugo 2,78 karto ir buvo 2 kartus mažesnis nei fiksuotas Panevėžio apskrityje (89,17 atv. 10 tūkst. gyv.).

Skarlatina 2025 m. sirgo 20 vaikų. Daugiausiai susirgimų nustatyta 0–3 m. (8 atv.) ir 4–6 m. (6 atv.) amžiaus vaikams. Sergamumo skarlatina rodiklis Biržų r. sav. 2025 m. (9,18 atv. 10 tūkst. gyv.) buvo 2 kartus mažesnis nei 2024 m. (20,07 atv. 10 tūkst. gyv.) ir buvo nežymiai didesnis nei Panevėžio apskrities sergamumo rodiklis (8,12 atv. 10 tūkst. gyv.).

Sergamumas kokliušu 2025 m. Biržų r. sav. buvo nedidelis, rodiklis siekė 1,84 atv. 10 tūkst. gyv., per metus buvo nustatyti 4 ligos atv., tačiau, lyginant su 2024 m., sergamumas išaugo 2 kartus (nuo 0,89 atv. 10 tūkst. gyv.). Sirgo 1 vaikas 0–3 m. amžiaus, 2 darbingo amžiaus asmenys 25–64 m. ir 1 asmuo priklausęs 65–74 m. amžiaus grupei. Lyginant su segamumo rodikliu Panevėžio apskrityje (0,48 atv. 10 tūkst. gyv.), Biržuose jis buvo didesnis 3,8 karto.

2025 m. 1 Biržų miesto gyventojui buvo nustatyta legioneliozė. Sergamumo rodiklis siekė 0,46 atv. 10 tūkst. gyv. Paskutinį kartą susirgimas šia liga buvo registruotas 2018 m. Sergamumas Panevėžio apskrityje buvo panašus (siekė 0,34 atv. 10 tūkst. gyv., registruoti 7 ligos atv.).

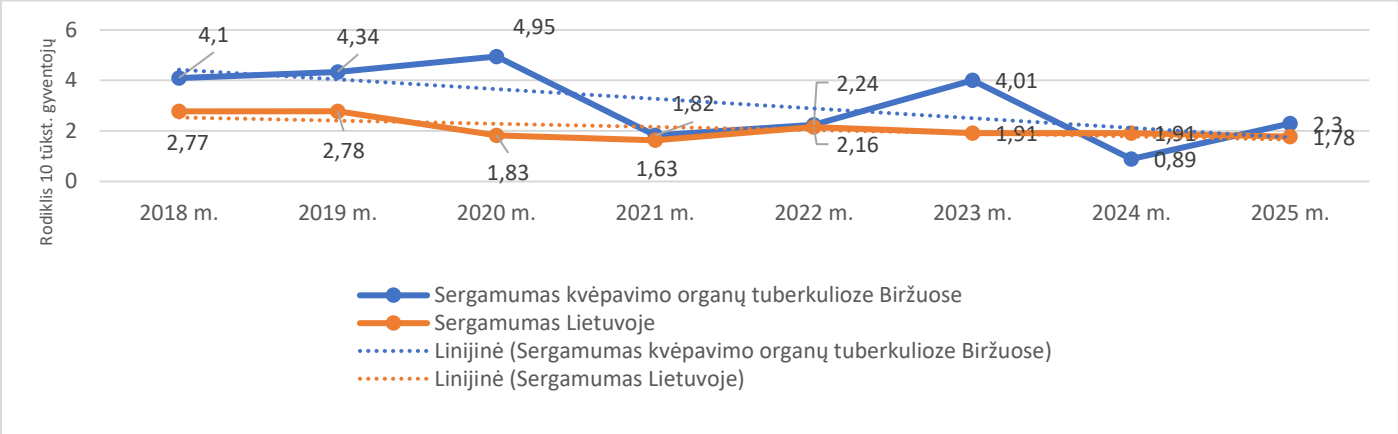
Taip pat 2025 m. Biržų r. sav. buvo nustatyta po 1 pneumokokinės bei *Haemophilus influenza* infekcijos atvejį. Sergamumo rodikliai siekė 0,46 atv. 10 tūkst. gyv. Toks sergamumo rodiklis buvo 2 kartus mažesnis nei fiksuotas Panevėžio apskrityje (rodikliai siekė 0,97 ir 0,72 atv. 10 tūkst. gyv. atitinkamai).

2 pav. Sergamumo oro lašeliniu būdu plintančiomis infekcijomis rodikliai Biržų r. sav. ir Panevėžio apskrityje 2025 m.

2018–2025 m. laikotarpiu Biržų r. sav. stebima sergamumo atvira kvėpavimo organų tuberkulioze (toliau – TB) mažėjimo tendencija (3 pav.). Nors sergamumo lygis Biržų r. sav. iki 2023 m. buvo kone 2 kartus didesnis nei Lietuvos sergamumo rodiklis, o 2024 m. užfiksuotas staigus sergamumo TB mažėjimas (sergamumo rodiklis siekė 0,89 atv. 10 tūkst. gyv.), 2025 m. rodiklis vėl ūgtelėjo ir siekė 2,30 atv. 10 tūkst. gyv. ir buvo 1,30 karto didesnis nei Lietuvos sergamumo rodiklis (1,78 atv. 10 tūkst. gyv.). Toks pat sergamumo rodiklis 2025 m. fiksuotas ir Panevėžio apskrityje (2,27 atv. 10 tūkst. gyv.).

2025 m. TB susirgo 5 Biržų r. sav. gyventojai (visi susirgusieji – vyriškos lyties), 3 iš kurių priklausė 26–64 m. amžiaus grupei, po vieną susirgusį buvo iš 15–17 m. ir 65–79 m. amžiaus grupių. Mirčių nuo TB nebuvo registruota.

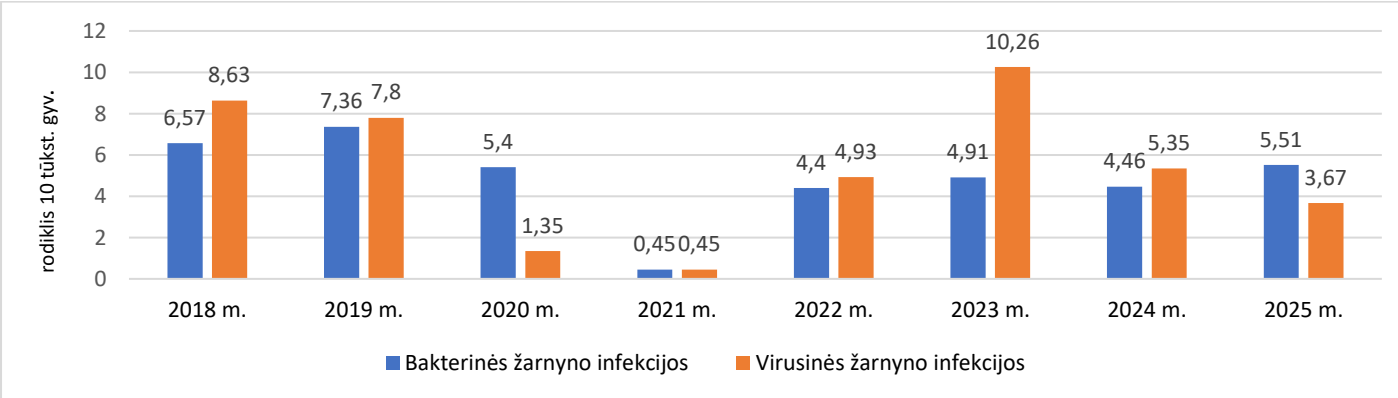

3 pav. Sergamumo tuberkulioze dinamika Biržų r. sav. ir Lietuvoje 2018–2025 m.

Sergamumas per maistą ir vandenį, aplinką plintančiomis užkrečiamosiomis ligomis ir užkrečiamosiomis ligomis, kuriomis užsikrečiama per aplinką

2025 m. Biržų r. sav. gyventojai daugiau sirgo bakterijų sukeltomis žarnyno infekcijoms nei virusinėmis infekcijomis. 6 metų laikotarpyje tik 2020 m. ir 2025 m. bakterinių žarnyno susirgimų buvo registruota daugiau nei virusinių (4 pav.). 2025 m. bakterinių žarnyno susirgimų padaugėjo 1,23 karto, lyginant su 2024 m. (nuo 4,46 iki 5,51 atv. 10 tūkst. gyv.). Lyginant su Panevėžio apskritimi (9,32 atv.10 tūkst. gyv.), sergamumo rodiklis Biržų r. sav. buvo 1,69 karto mažesnis.

2025 m., lyginant su 2024 m., Biržų r. sav. 1,46 karto (nuo 5,35 iki 3,67 atv. 10 tūkst. gyv.) sumažėjo sergamumas patikslintais virusiniais žarnyno infekciniais susirgimais. Panevėžio apskrityje sergamumas patikslintais virusų sukeltais žarnyno susirgimais buvo 1,84 karto didesnis ir siekė 6,76 atv. 10 tūkst. gyv.

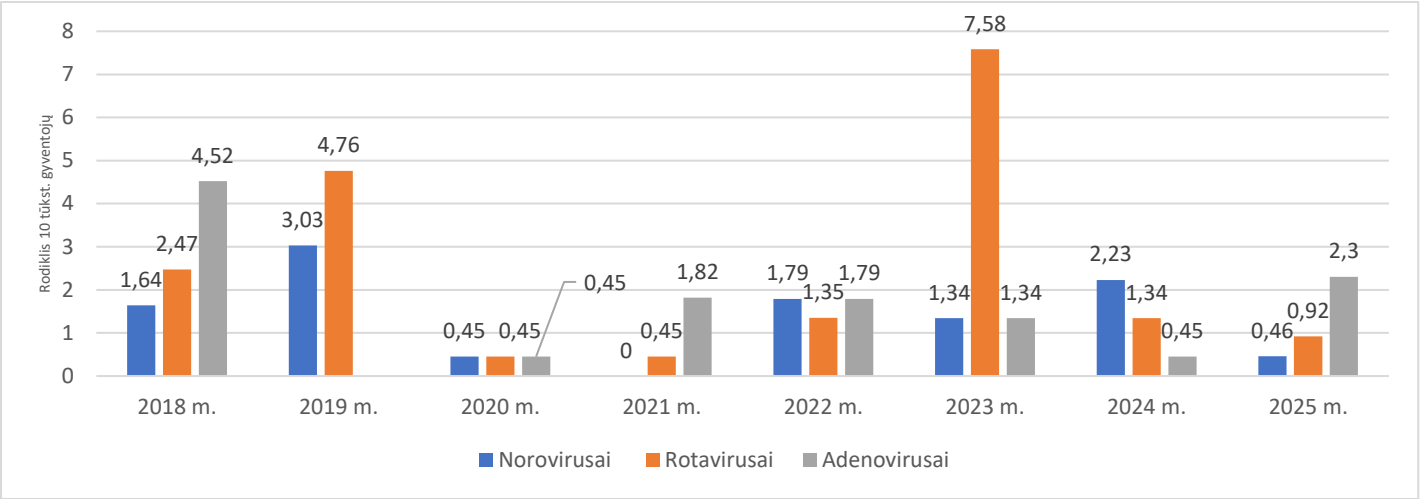

4 pav. Sergamumas patikslintomis bakterinėmis ir virusinėmis ligomis Biržų r. sav. 2018–2025 m.

Skirstant patikslintas virusų sukeltas žarnyno infekcijas pagal nustatytus ligų sukėlėjus, 2025 m. daugiausiai Biržų r. sav. gyventojų sirgo adenovirusų sukeltais gastroenteritais (2,30 atv. 10 tūkst. gyv.) (5 pav.). Lyginant su 2024 m. (0,45 atv. 10 tūkst. gyv.), sergamumas išaugo 5 kartus. Panevėžio apskrityje rodiklis siekė 3,62 atv. 10 tūkst. gyv. ir buvo 1,57 karto didesnis.

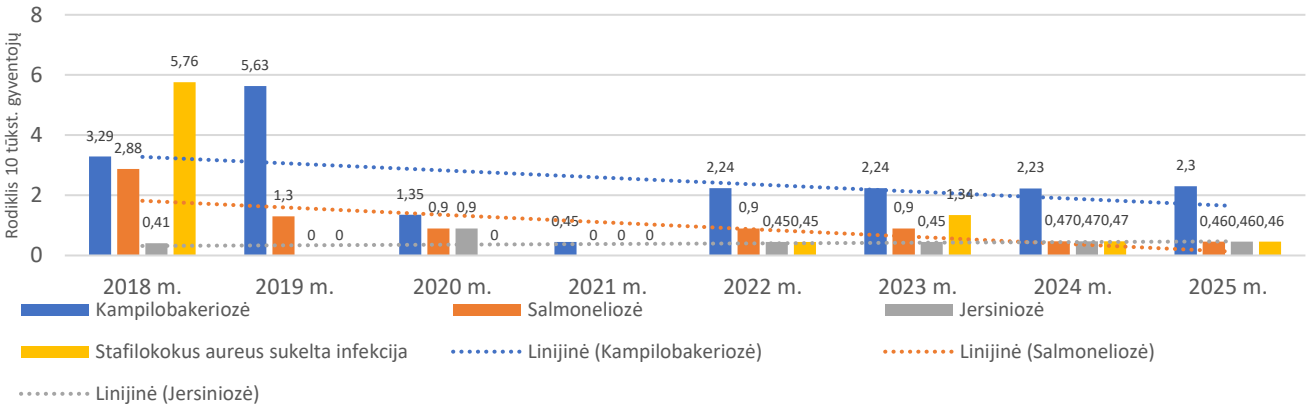
Sergamumo rotavirusine infekcija rodiklis Biržų r. sav. 2025 m. siekė 0,92 atv. 10 tūkst. gyv. Lyginant su 2024 m. (1,34 atv. 10 tūkst. gyv.), 2025 m. sergamumo rodiklis Biržų r. sav. buvo 1,46 karto mažesnis, o Panevėžio apskrityje – 5 kartus didesnis (4,64 atv. 10 tūkst. gyv.).

Kiek mažesnis sergamumo rodiklis (0,46 atv. 10 tūkst. gyv.) 2025 m. fiksuotas noravirusinių infekcijų kategorijoje. Patvirtintų noravirusinės infekcijos atvejų praeitais metais sumažėjo 4,85 karto, lyginant su 2024 m. (nuo 2,23 iki 0,46 atv. 10 tūkst. gyv.). Panevėžio apskrityje sergamumas noravirusų sukeltomis žarnyno infekcijomis buvo 6,8 karto didesnis (3,14 atv. 10 tūkst. gyv.) nei Biržų r. sav.

5 pav. Sergamumo rota ir noro ir adeno virusais Biržų r. sav. dinamika 2018–2025 m.

Laikotarpyje nuo 2018 m. stebima visų patikslintų bakterinių žarnyno infekcijų sergamumo mažėjimo tendencija. Nuo 2019 m. dažniausiai patikslintų bakterinių infekcijų kategorijoje registruojami susirgimai kampilobakterioze (6 pav.). Sergamumo rodiklis 2025 m. išliko praktiškai toks pat, kaip ir 2024 m., ir siekė 2,3 atv. 10 tūkst. gyv. Panevėžio apskrityje registruotas 1,77 karto didesnis sergamumas (4,06 atv. 10 tūkst. gyv.). Sergamumas S*tafilokokus aureus* sukelta infekcija Biržų r. sav. išlieka stabilus ir 2025 m. liko toks pat, kaip ir 2024 m.(sergamumo rodiklis siekė 0,47 atv. 10 tūkst. gyv.). 8 metų laikotarpyje (2018–2025 m.) stebima susirgimų salmonelioze mažėjimo tendencija (nuo 2018 m. susirgimų skaičius sumažėjo daugiau nei 6 kartus). 2025 m. nustatytas tik 1 salmoneliozės atvejis, sergamumo rodiklis siekė 0,46 atv. 10 tūkst. gyv. Sergamumo salmonelioze rodiklis Panevėžio apskrityje buvo 4,83 karto didesnis ir siekė 2,22 atv. 10 tūkst. gyv. Sergamumas *Yersinia enterocolitica* bakterijos sukeliama infekcija Biržų r. sav. išlieka stabilus 8 metų laikotarpyje, nustatomi tik pavieniai šios ligos atvejai. 2022–2025 m. nustatyta po 1 susirgimą jersinioze. 2025 m. sergamumo rodiklis siekė 0,46 atv. 10 tūkst. gyv., Panevėžio apskrityje – 0,77 atv. 10 tūkst. gyv.

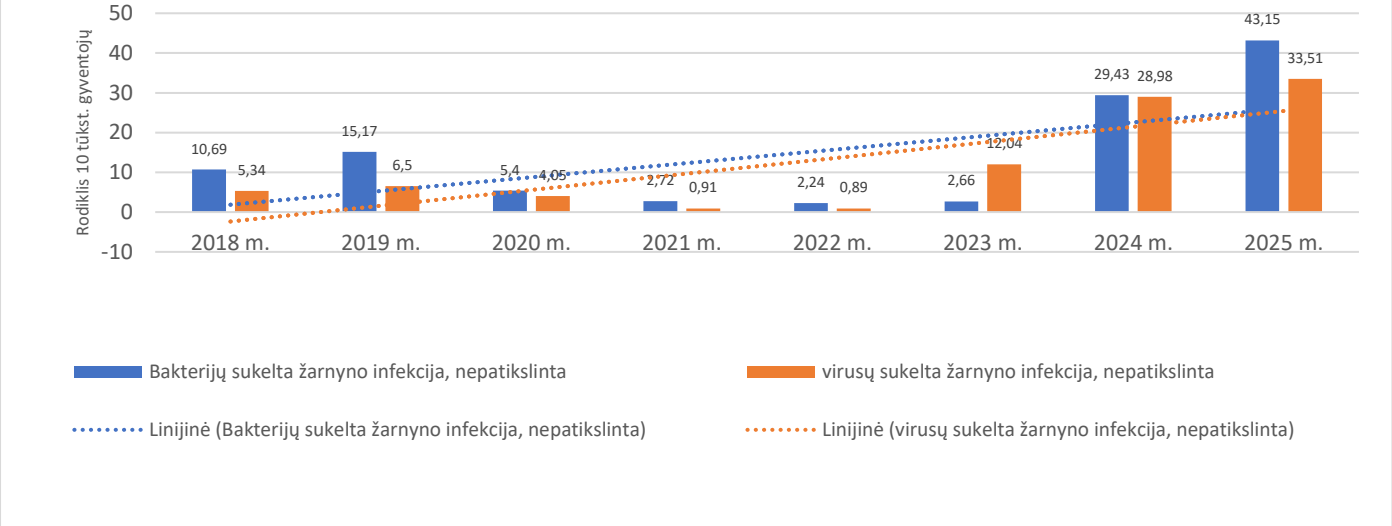
6 pav. Sergamumo kampilobakterioze, salmonelioze, *Staf. Aureus*, jersinioze dinamika Biržų r. sav. 2018–2025 m.

Analizuojant nepatikslintos kilmės virusinius ir bakterinius susirgimus, matyti, kad nežinomos kilmės bakterinių susirgimų skaičius, lyginant su 2024 m., išaugo 1,47 karto (nuo 29,43 iki 43,15 atv.10 tūkst.

gyv.) ir buvo didžiausiais 8 metų laikotarpyje (7 pav.). Sirgo 94 Biržų r. sav. gyventojai. Toks sergamumo lygis buvo 1,6 karto mažesnis nei fiksuotas Panevėžio apskrityje (70,28 atv. 10 tūkst. gyv.).

Lygiai ta pati situacija fiksuota ir su nepatikslintos kilmės virusinėmis žarnyno infekcijomis – jų skaičius 2025 m. siekė 33,51 atv. 10 tūkst. gyv. ir, lyginant su 2024 m. (28,98 atv. 10 tūkst. gyv.), išaugo 1,16 karto. 2025 m. virusinėmis žarnyno infekcijomis sirgo 73 Biržų r. sav. gyventojai. Panevėžio apskrities sergamumo rodiklis virusinėmis žarnyno infekcijomis buvo beveik toks pat ir siekė 30,67 atv. 10 tūkst. gyv.

Didelė tikimybė, kad nepatikslintų virusinių ir bakterinių žarnyno susirgimų skaičius Biržų r. sav. išlieka augantis dėl 2024 m. pasikeitusios informacijos apie susirgimus gavimo tvarkos (informacija apie susirgimo diagnozę tiesiogiai gaunama į ULSVIS iš ESPBI IS iškart po paciento apsilankymo ASPĮ).

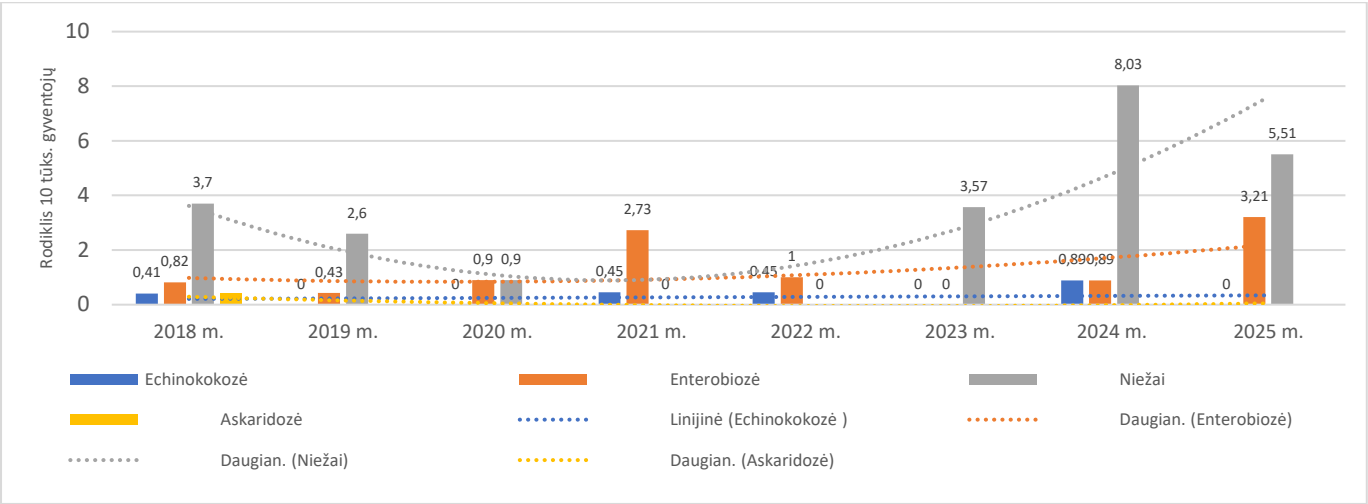
7 pav. Sergamumas nepatikslintomis bakterijų ir virusų sukeltomis žarnyno infekcijomis Biržų r. sav. 2018–2025 m.

Sergamumas kitomis parazitinėmis infekcijomis bei virusiniais hepatitais Biržų r. sav.

Biržų r. sav. susirgimų parazitinėmis infekcijomis (enterobioze, niežais) skaičius 2018–2025 m. laikotarpyje auga, tik sergamumas askaridoze turi mažėjimo tendenciją (8 pav.). Susirgimų askaridoze Biržų r. sav. gyventojams nebuvo registruota nuo 2018 m. Panevėžio apskrityje 2024 m. fiksuotas nedidelis sergamumo askaridoze rodiklis (0,92 atv. 10 tūkst. gyv.). Susirgimų enterobiozėmis skaičius yra augantis, sergamumo rodiklis 2025 m. siekė jau 3,21 atv. 10 tūkst. gyv., kai 2024 m. rodiklis Biržų r. sav. siekė 0,89 atv. 10 tūkst. gyv. Panevėžio apskrityje jis kiek didesnis ir siekė 5,41 atv. 10 tūkst. gyv.

Parazitozių tarpe išsiskiria sergamumo niežais rodiklis. Nors 2023 m. sergamumo rodiklis buvo grįžęs į priešpandeminį lygį (siekė 3,57 atv. 10 tūkst. gyv.), 2024 m. padidėjo net iki 8,03 atv. 10 tūkst. gyv., o 2025 m. vėl kiek sumažėjo (siekė 5,51 atv. 10 tūkst. gyv.), tendencija išlieka auganti. Sirgo 12 Biržų r. sav. gyventojų. Daugiausiai susirgimų (8 atv.) registruota suaugusiems asmenims. 4 niežais sirgę asmenys priklausė 10–17 m. amžiaus grupei. Panevėžio apskrityje 2025 m. sergamumas niežais rodiklis buvo 1,77 kartus didesnis ir siekė 9,76 atv. 10 tūkst. gyv. Registruoti niežų atvejai buvo pavieniai, jie neišplito nei vaikų kolektyvuose, nei šeimose.

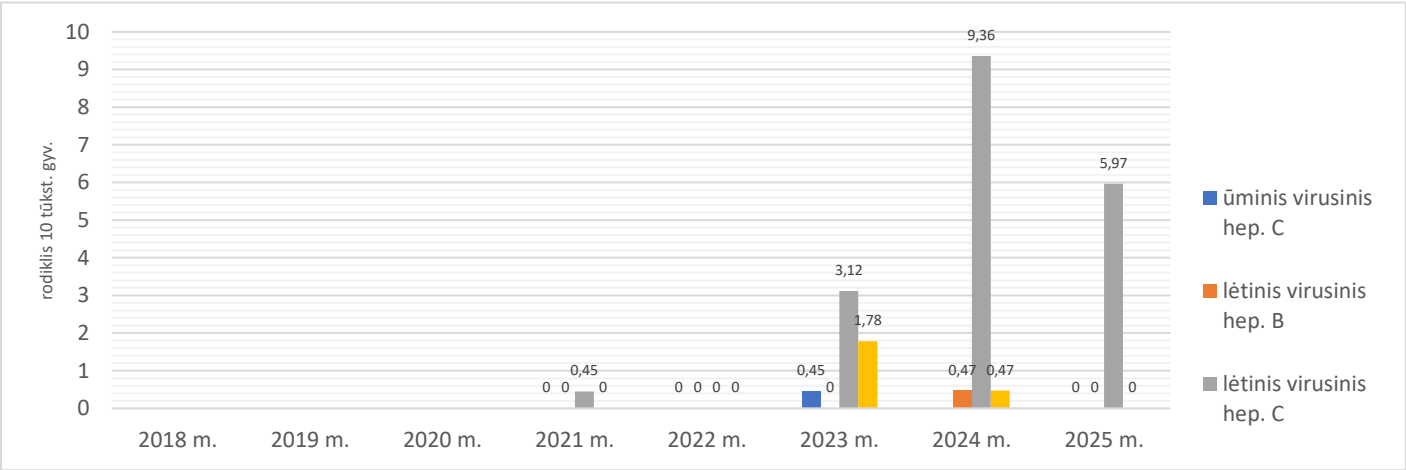
2025 m. naujų susirgimų echinokokoze neregistruota. Sergamumo rodiklis Panevėžio apskrityje siekė 0,24 atv. 10 tūkst. gyv., registruoti 5 ligos atv.

8 pav. Susirgimai parazitozėmis Biržų r. sav. 2018–2025 m.

Sergamumas virusiniais hepatitais Biržų r. sav.

2025 m. kiek sumažėjo susirgimų virusiniais hepatitais skaičius. Daugiausiai asmenų sirgo lėtiniu hepatitu C (13 atv.) (9 pav.). Sergamumo rodiklis buvo 5,97 atv. 10 tūkst. gyv. ir, lyginant su 2024 m., sumažėjo 1,57 karto (9,36 atv.10 tūkst. gyv.). Sirgo 9 vyrai ir 4 moterys. Absoliuti dauguma susirgusiųjų (12 atv.) priklausė 25–64 m. amžiaus grupei. Sergamumo rodiklis buvo beveik toks pat, kaip ir Panevėžio apskrityje (5,02 atv. 10 tūkst. gyv.). Tokį 3 metų laikotarpyje išaugusį sergamumą galimai įtakojo platesnės diagnostikos galimybės – nuo 2022 m. gegužės 1 d. privalomuoju sveikatos draudimu apdraustiems 1945–1994 m. gimusiems pacientams, nepriklausantiems rizikos grupei, šis tyrimas atliekamas nemokamai.

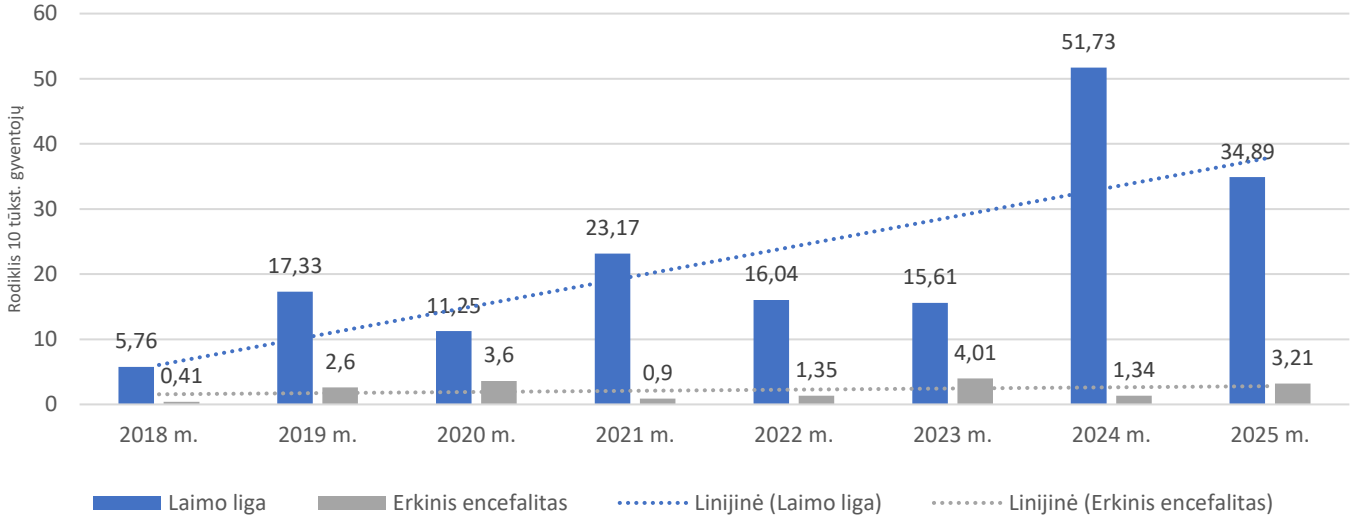
9 pav. Sergamumas virusiniais hepatitais Biržų r. sav. 2018–2025 m.

Sergamumas erkių platinamomis ligomis

2024 m. Biržų r. sav. buvo registruotas rekordinis sergamumo Laimo liga (toliau – LL) rodiklis, siekęs 51,73 atv. 10 tūkst. gyv. (registruoti 116 atv.), 2025 m. kiek sumažėjo ir siekė 34,89 atv.10 tūkst. gyv. Biržų r. sav. gyventojams buvo nustatyti 76 LL atv. Panevėžio apskrities sergamumo rodiklis buvo kiek didesnis ir siekė 40,72 atv. 10 tūkst. gyv. (10 pav.). Moterys Biržų r. sav. LL sirgo 2 kartus daugiau (50 atv.) nei vyrai (26 atv.). Daugiausiai susirgusiųjų (44 atv.) buvo darbingo amžiaus gyventojai, priklausę 25–64 m. amžiaus grupei.

Nors 2024 m. stebėtas EE susirgimų mažėjimas – nustatyti 3 ligos atv., rodiklis siekė 1,34 atv. 10 tūkst. gyv., 2025 m. jis vėl grįžo į 8 metų perspektyvoje stebėtą įprastą lygį ir siekė 3,21 atv. 10 tūkst. gyv. EE Biržų r. sav. sirgo 7 gyventojai. Šis susirgimas diagnozuotas 5 vyrams ir 2 moterims. 6 susirgusieji

priklausė 25–64 m. amžiaus grupei, 1 – 65–74 m. amžiaus grupei. Sergamumas EE Panevėžio apskrityje buvo 1,35 karto mažesnis nei Biržų r. sav. ir siekė 2,37 atv. 10 tūkst. gyv.

10 pav. Sergamumas erkių platinamomis ligomis Biržų r. sav. 2018–2025 m.

Asmenų, nukentėjusių nuo galimai pasiutlige užsikrėtusių laukinių ar naminių gyvūnų, skaičiaus pokyčiai

Iš viso per 2025 m. nuo įtariamai pasiutusių gyvūnų nukentėjo 36 asmenys (2024 m. – 44 asmenys). Apkandžiojimų sumažėjo 18,18 proc. Buvo sužaloti 15 vyrų ir 21 moteris. Nuo gyvūnų nukentėjo 3 vaikai ir 33 vyresni nei 18 m. asmenys. Daugiausiai nukentėjusiųjų (22 atv.) priklausė 25–64 m. amžiaus grupei. 9 asmenis apkandžiojo nežinomi gyvūnai, 27 asmenis sužeidė savi ar žinomų šeimininkų augintiniai. 22 asmenys nukentėjo nuo šunų, 12 – nuo kačių. 1 gyventojui įkando kiaunė, dar 1 asmenį sužeidė karvė.

Pagal epidemiologinę situaciją buvo organizuotas profilaktinis asmenų, nukentėjusių nuo įtariamai pasiutusių gyvūnų, skiepijimas. Antirabinė vakcina paskirta kas trečiam (11 atv.) dėl apkandžiojimų į ASPĮ besikreipusiam asmeniui. Pilną 5 vakcinos dozių kursą gavo 6 asmenys.

Sergamumas lytiškai plintančiomis infekcijomis

2025 m. Biržų r. sav. registruoti 3 susirgimai lytiniu keliu plintančia infekcija. 1 vyrui ir 2 moterims buvo diagnozuota chlamidiozė. Sergamumo rodiklis rajone siekė 1,38 atv. 10 tūkst. gyv., buvo 3 kartus didesnis nei 2024 m. (0,45 atv. 10 tūkst. gyv.). Panevėžio apskrityje sergamumas buvo beveik 2 kartus mažesnis (0,70 atv. 10 tūkst. gyv.).

Pastaruosius 6 metus sifilio atvejų Biržų r. sav. gyventojams nustatyta nebuvo. Dėl šios ligos nebuvo tirtas nei vienas asmuo. Paskutiniai susirgimai sifiliu Biržų r. sav. gyventojams registruoti 2018–2019 m. (po 1 atv.). 2025 m. Panevėžio apskrityje ši liga diagnozuota 2 asmenims, sergamumo rodiklis buvo nedidelis, siekė 0,10 atv. 10 tūkst. gyv.

Susirgimų gonokokine infekcija 2025 m. nustatyta nebuvo. Dėl šios lytiškai plintančios infekcijos Biržų r. sav. 2025 m. buvo tirtos 851 moteris. Paskutinį kartą Biržų r. sav. susirgimas gonokokine infekcija registruotas 2019 m. Sergamumo rodiklis Panevėžio apskrityje buvo nedidelis, siekė 0,10 atv. 10 tūkst. gyv. Susirgimas diagnozuotas 1 asmeniui.

Pagal Biržų r. sav. veikiančių ASPĮ pateiktus duomenis, 2025 m. dėl ŽIV ligos buvo tirti 86 asmenys (84 moterys, iš kurių 78 nėščiosios ir 2 vyrai). Visiems asmenims atlikti greitieji ŽIV testai buvo neigiami.

Vakcinomis valdomos infekcijos ir skiepijimo apimtys Biržų r. sav.

2021–2025 m. Biržų r. sav. vakcinomis valdomų infekcinių ligų protrūkių nebuvo registruota. Fiksuoti tik pavieniai susirgimai ligomis, nuo kurių vaikai yra skiepijami pagal vaikų profilaktinių skiepijimų kalendorių: kokliušu (4 atv.), *Haemophilus influenza* infekcija (1 atv.), pneumokokine infekcija (1 atv.), ūminiu hepatitu B (1 atv.), rotavirusine infekcija (2 atv.), kvėpavimo organų tuberkulioze (5 atv.).

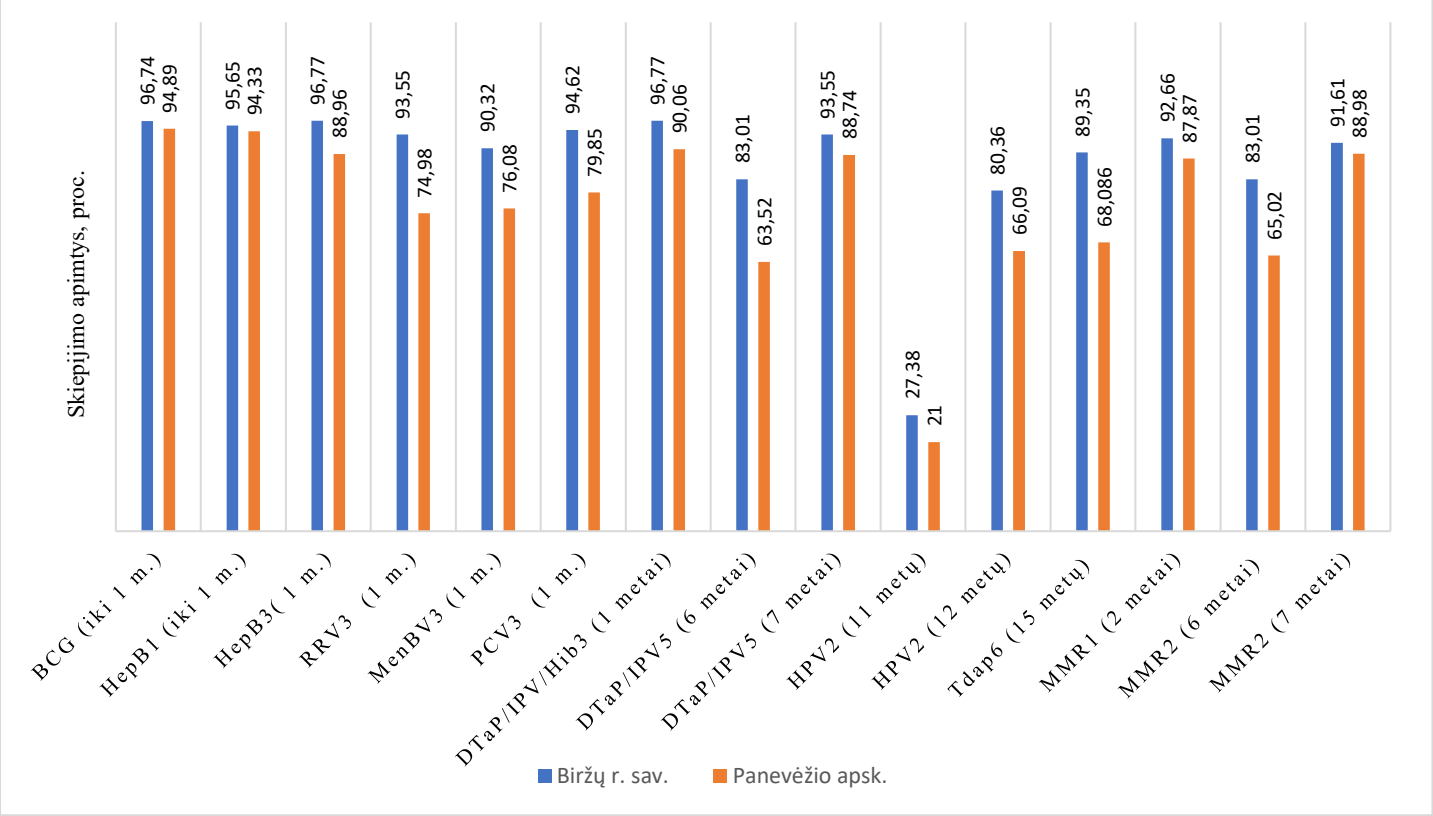
2025 m. Biržų r. sav. skiepijant naujagimius, kūdikius ir vaikus pagal vaikų profilaktinių skiepijimų kalendorių, skiepijimo apimtys, lyginant su 2024 m., augo 11 skiepų pozicijų iš 15 (11 pav.). Pakankamos skiepijimų apimtys 2025 m. pasiektos 8 pozicijose (pažymėtos žalia spalva), nepakankamos – 7 (pažymėtos raudona spalva).

Ligos pavadinimas	Vakcina	Asmenų skiepijamo je amžiaus grupėje skaičius (A)	Paskiepytų asmenų skaičius (B)	Skiepijimo apimtys procentais 2025 m. (C)*	Skiepijimo apimtys procentais 2024 m.(C)*	Pokytis procentais
Tuberkuliozė	BCG (iki 1 metų)	92	89	96,74	100,00	-3,28
Hepatitas B	HepB1 (iki 1 metų)	92	88	95,65	98,8	+3,15
	HepB2 (iki 1 metų)	92	83	90,22	95,18	
	HepB3 (iki 1 metų)	92	41	44,57	48,19	
	HepB1 (1 metai)	93	91	97,85	96,30	
	HepB2 (1 metai)	93	91	97,85	94,44	
	HepB3 (1 metai)	93	90	96,77	93,52	+3,25
Rotavirusinė infekcija	RV1 (iki 1 metų)	92	79	85,87	89,16	
	RV2 (iki1 metų)	92	56	60,87	66,27	
	RV3 (1 metai)**	93	87	93,55	90,74	+2,81
B tipo meningokokinė infekcija	MenBV1 (iki 1 metų)	92	60	65,22	81,93	
	MenBV2 (iki 1 metų)	92	49	53,26	56,63	
	MenBV3 (1 metai)	93	84	90,32	86,11	+4,21
	MenBV3 (2 metai)	109	101	92,66	89,29	
Pneumokokinė infekcija	PCV1 (iki 1 metų)	92	73	73,35	89,16	
	PCV2 (iki 1 metų)	92	57	61,96	66,27	
	PCV3 (1 metai)	93	88	94,62	88,89	+5,73
	PCV3 (2 metai)	109	109	94,50	93,75	
Difterija, stabligė, kokliušas, poliomielitas, B tipo *Haemophilus influenzae* infekcija	DTaP/IPV/Hib1 (iki 1 metų)	92	73	79,35	90,36	
	DTaP/IPV/Hib2 (iki 1 metų)	92	58	63,04	67,47	
	DTaP/IPV/Hib3 (iki 1 metų)	92	40	43,48	49,40	
Difterija, stabligė, kokliušas, poliomielitas, B tipo *Haemophilus influenzae* infekcija	DTaP/IPV/Hib1 (1 metai)	93	91	97,85	97,22	
	DTaP/IPV/Hib2 (1 metai)	93	90	96,77	95,37	
	DTaP/IPV/Hib3 (1 metai)	93	90	96,77	95,37	+1,40
	DTaP/IPV/Hib4 (1 metai)	93	54	58,06	46,30	
	DTaP/IPV/Hib4 (2 metai)	109	104	95,41	93,75	
Difterija, stabligė, kokliušas, poliomielitas	DTaP/IPV5 (6 metai)	153	127	83,01	78,57	+4,44
	DTaP/IPV5 (7 metai)	155	145	93,55	95,14	+1,59
	DTaP/IPV5 (8 metai)	190	182	95,79	94,58	
Žmogaus papilomos viruso infekcija	HPV1 (11 metų)	168	126	75,00	69,33	
	HPV2 (11 metų)	168	46	27,38	24,54	+2,84
	HPV1 (12 metų)	168	139	82,74	85,45	
	HPV2 (12 metų)	168	135	80,36	79,39	-0,97
Difterija, stabligė, kokliušas	Tdap6 (15 metų)	169	151	89,35	81,42	+7,93
	Tdap6 (16 metų)	198	189	95,45	96,34	
	Tdap6 (17 metų)	161	152	94,41	97,52	
Tymai, epideminis parotitas, raudonukė	MMR1 (1 metai)	93	67	72,04	74,07	
	MMR1 (2 metai)	109	101	92,66	94,64	-1,98
	MMR2 (6 metai)	153	127	83,01	77,27	+5,74
	MMR2 (7 metai)	155	142	91,61	94,59	-2,98
	MMR2 (8 metai)	190	182	95,79	93,37	

11 pav. Vaikų profilaktinių skiepijimų apimtys 2025 m. Biržų r. sav. lyginant su 2024 m., pokytis procentais.

Lyginant su Panevėžio apskrities skiepijimo apimtimis, Biržų r. sav. jos visose 15 pozicijų buvo aukštesnės (12 pav.). Kaip ir Panevėžio apskrityje, taip ir Biržuose, žemiausios skiepijimų apimtys stebėtos vakcinuojant vaikus nuo žmogaus papilomos viruso antrąja vakcinos doze schemos užbaigimui (HPV2). Jos siekė vos virš 20 proc. Didžiausios skiepijimų apimtys (virš 96 proc.) fiksuotos skiepiant naujagimius nuo tuberkuliozės (BCG), 1 m. vaikus nuo hepatito B (HepB3), difterijos, stabligės, kokliušo, poliomielito, B tipo *Haemophilus influenzae* infekcijos (DTaP/IPV/Hib3). Nei Biržų r. sav., nei Panevėžio apskrityje nepasiektos Pasaulio sveikatos organizacijos (toliau – PSO) rekomenduojamos 95 proc. skiepijimų apimtys vakcinuojant

2 m., 6 m. ir 7 m. vaikus nuo tymų, raudonukės ir epideminio parotito (toliau – MMR2) vakcina. Vakcinacijos apimtys Biržų r. sav. 2025 m. atitinkamai siekė atitinkamai 92,66; 83,01; 91,61 proc.).

12 pav. Skiepijimų apimtys Biržų r. sav. ir Panevėžio apskrityje 2025 m.

Daugiausiai –7,93 proc.– nuo 81,42 iki 89,35 proc., per metus išaugo 15 m. vaikų skiepijimo apimtys 6-ąja difterijos, stabligės, kokliušo vakcinos doze (Tdap6). Po 5,73 proc. (nuo 77,27 iki 83,01 proc.) išaugo 6 m. vaikų skiepijimas MMR2 ir 1 m. vaikų skiepijimo nuo pneumokokinės infekcijos (nuo 88,89 iki 94,62 proc.) (PCV3) vakcina. Nors MMR2 vakcina 6 m. amžiaus vaikų skiepijimo apimtys išaugo, jos buvo nepakankamos (nesiekė 95 proc.). Virš 4 proc. (nuo 86,11 iki 90,32 proc.) išaugo 1 m. vaikų skiepijimas nuo B tipo meningokokinės infekcijos (MenBV3) ir 6 m. vaikų skiepijimo difterijos, stabligės, kokliušo, poliomielito penktąja (nuo 78,57 iki 83,01 proc.) (DTaP/IPV5) vakcinos doze skiepijimo apimtys. Tačiau pastarosios grupės skiepijimo apimtys taip pat nesiekia PSO rekomenduojamų 90 proc.

Rizikos grupėms priklausančių gyventojų skiepijimas nuo gripo, pneumokokinės infekcijos, EE

2024–2025 m. gripo sezonui Biržų r. sav. veikiančios ASPĮ užsisakė 1710 vakcinos dozių nuo gripo, skirtų rizikos grupių skiepijimui. Privalomojo sveikatos draudimo fondo lėšomis apmokami skiepai skirti žmonėms, priklausantiems rizikos grupėms: 65 m. ir vyresniems asmenims, nėščiosioms, socialinės globos ir slaugos įstaigų gyventojams, taip pat sergantiems lėtinėmis ligomis bei ASPĮ darbuotojams bei medicinos studentams, atliekantiems praktiką ASPĮ. Pagal Biržų r. sav. veikiančių ASPĮ teiktas valstybės lėšomis finansuojamos gripo vakcinos sunaudojimo ataskaitas matyti, kad 2024–2025 m. gripo sezonu buvo paskiepyta 1556 rizikos grupėms priklausiančių asmenų.

Valstybės lėšomis finansuojama vakcina nuo pneumokokinės infekcijos skiepijami rizikos grupėms priklausantys (lėtinėmis ligomis sergantys) vaikai nuo 2 m. amžiaus bei suaugę asmenys, bei asmenys, sulaukę 65 m. ar daugiau, nepriklausomai nuo turimų gretutinių ligų. Iš viso per 2025 m. Biržų r. sav. veikiančios ASPĮ nemokamai nuo pneumokokinės infekcijos paskiepijo 146 asmenis, iš kurių 2 vaikus iki 17 m. amžiaus.

Nuo EE pagal pilną schemą (arba schemos užbaigimui) nemokamai skiepyti 50–60 m. amžiaus Biržų r. sav. gyventojai. Pirmąja vakcinos nuo EE doze paskiepyta 187 Biržų r. sav. gyventojų, antrąją ir trečiąją dozę gavo po 196 gyventojus, o 114 paskiepyti palaikomąja vakcinos doze.

Išvados

- Analizuojant oro lašeliniu būdu plintančius susirgimus Biržų r. sav. 2025 m., nustatyta, kad vyraujantis susirgimas buvo vėjaraupiai (42,24 atv. 10 tūkst. gyv.), lyginant su 2024 m. rodiklis išaugęs 2,8 karto. Tokia pati tendencija stebima ir Panevėžio apskrityje. Stebimas sergamumo kokliušu augimas (2024 m. – 0,89 atv.10 tūkst. gyv., o 2025 m. – 1,84 atv. 10 tūkst., gyv.) ir sergamumo skarlatina mažėjimas (2024 m. – 20,07 atv.10 tūkst. gyv., o 2025 m. – 9,18 atv. 10 tūkst., gyv.). Labiausiai plinta itin užkrečiamos, vaikų kolektyvuose dažnos oro lašeliniu būdu perduodamos ligos.
- 2025 m., kaip ir 2024 m., didžiąją dalį – 39,17 proc. (188 atv.) – visų Biržų r. sav. registruotų užkrečiamųjų žarnyno ligų sudarė per maistą, vandenį ir aplinką plintančios užkrečiamos ligos. Konkretūs ligą sukėlę patogenai (virusai (8 atv.), bakterijos (12 atv.) buvo nustatyti tik 10,64 proc. (20 ligos atv.) nuo visų susirgusiųjų. Panevėžio apskrityje per mistą, vandenį ir aplinką plintančios žarnyno infekcijų (2519 atv.) sukėlėjai (virusai (236 atv.), bakterijos (193 atv.) buvo nustatyti 17,03 proc. visų besikreipusiųjų. Daugiausiai bakterine žarnyno susirgusių asmenų (tiek Panevėžio apskrityje, tiek Biržų r. sav.) sirgo kampilobakterioze. Iš patvirtintų virusinių infekcijų dažniausia buvo adenovirusinė infekcija. Nedidelius identifikuotų sukėlėjų skaičius galimai įtakojo ribotos ASPĮ diagnostikos galimybės bei nesudėtinga, papildomo ištyrimo nereikalaujanti ligos eiga.
- 2024 m. ženkliai išaugęs Biržų r. sav. gyventojų sergamumas LL (51,73 atv. 10 tūkst. gyv.) 2025 m. stabilizavosi (siekė 34,89 atv. 10 tūkst. gyv.), o sumažėjęs sergamumas EE (1,34 atv. 10 tūkst. gyv.) praeitąmet priartėjo (siekė 3,21 atv. 10 tūkst.gyv.) prie Biržų r. sav. būdingo daugiamečio rodiklio. Sergamumas LL rajone buvo kiek mažesnis, nei apskrityje (40,72 atv. 10 tūkst. gyv.), o EE – didesnis (apskrityje siekė 2,37 atv. 10 tūkst. gyv.). Išaugusį sergamumą erkių platinamomis ligomis galimai įtakoja vis šiltėjantis klimatas ir dėl to užsitęsęs erkių aktyvumo sezonas bei aktyviai vykdoma ligų diagnostika.
- Sergamumas lytiškai plintančiomis ligomis 2025 m. Biržų r. sav. ir Panevėžio apskrityje lieka mažas (fiksuojami pavieniai atvejai), tokia yra ir daugiametė tendencija. Tokie nedideli ligų atvejų skaičiai galimai yra įtakoti ribotų diagnostikos galimybių ASPĮ, nedidelio besikreipiančių pacientų skaičiaus.
- Analizuojant 2025 m. Biržų r. sav. vaikų skiepijimų apimtis, matyti, kad, lyginant su 2024 m., jos augo 11 skiepų pozicijose iš 15 (2024 m. – 8 iš 15). Pakankamos skiepijimų apimtys 2025 m., kaip ir 2024 m., pasiektos 8 pozicijose pagal skiepijamų vaikų amžių. Pakankamos skiepijimų apimtys (min. 95 proc.) skiepijant vaikus nuo itin užkrečiamų ir pavojingų ligų MMR2 vakcina 2025 m. nepasiektos nei vienoje iš 3 amžiaus grupių (2 m. –92,66 proc.; 6 m. – 83,01 proc.; 7 m. – 91,61 proc.). 2024 m. jos buvo pakankamos 2 iš 3 amžiaus grupių (2 m. –94,64 proc.; 6 m. – 77,27 proc.; 7 m. – 94,59 proc.). Panevėžio apskrityje 2025 m. situacija dar kiek prastesnė, 2 m. vaikų MMR2 vakcina paskiepyta 87,87 proc.; 6 m. – 65,02 proc.; 7 m. – 88,89 proc. Vaikų imunizacijos rodiklių prastėjimas signalizuoja apie nepakankamas ASPĮ pastangas komunikuojant tėvams apie skiepų teikiamą ir dėl to mažėjantį gyventojų pasitikėjimą vakcinomis.
- Stebimas augantis sergamumas niežais ir enterobiozėmis. Susirgimo enterobiozėmis rodiklis 2025 m. siekė jau 3,21 atv. 10 tūkst. gyv., kai 2024 m. rodiklis Biržų r. sav. siekė 0,89 atv. 10 tūkst. gyv. Susirgimų niežais 2025 m. kiek sumažėjo (nuo 8,03 iki 5,51 atv. 10 tūkst. gyv.), tačiau sergamumo tendencija išlieka auganti. Tokie rezultatai galimai rodo mažėjančios gyventojų asmens higienos svarbos supratimą.

Rekomendacijos, siekiant sumažinti sergamumą užkrečiamomis ligomis

Tam, kad daugelis užkrečiamųjų ligų būtų suvaldytos, labai svarbus ne tik individualus kiekvieno žmogaus elgesys, bet ir visuotinis įvairių sričių specialistų, bendruomenės narių bei institucijų įsitraukimas. Teikiame siūlymą apie galimas priemones, siekiant suvaldyti / sumažinti sergamumą užkrečiamosiomis ligomis:

- Įvairiomis priemonėmis (įsitraukiant rajone veikiančiam Visuomenės sveikatos biurui, ASPĮ ir kt.) skatinti savalaikę gyventojų vakcinaciją, prevencines priemones siekiant suvaldyti daugelio per orą ir kai kurių per aplinką plintančių infekcinių ir parazitinių ligų plitimą.
- Siekiant mažinti sergamumą nepatikslintomis bakterinėmis ar virusinėmis žarnyno bei kitomis ligomis, mažinant neracionalų antibakterinių vaistų vartojimą, siekti, kad rajone veikiančios ASPĮ turėtų galimybę atlikti diagnostinius tyrimus, skirtus nustatyti užkrečiamąsias žarnyno ligas bei paskirti tinkamą gydymą ir skatinti vakcinaciją nuo skiepais valdomų užkrečiamųjų žarnyno ligų (rotavirusinės infekcijos).
- Analizuojant oro lašeliniu būdu plintančių ligų duomenis, matyti, kad dažniausiai per orą plintančiomis infekcijomis serga kolektyvus lankantys vaikai, todėl svarbu rajone veikiančioms ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio, bendrojo lavinimo ugdymo įstaigoms priminti, kad į ugdymo įstaigas negali būti priimami užkrečiamųjų ligų požymių ar kitų ūmių sveikatos sutrikimų turintys vaikai (karščiuojantys, dūstantys, besiskundžiantys skausmu, viduriavimu, vėmimu, turintys nežinomos kilmės bėrimo elementų).
- Priminti rajono gyventojams gyvūnų laikymo taisykles.
- Siekiant sumažinti sergamumą erkių platinamomis ligomis, aktyviai prižiūrėti žaliąsias Biržų r. sav. zonas pjaunant žolę palei dažnai žmonių naudojamus takelius parkuose ir kitose dažnai lankomose vietose, vaikų žaidimų aikštelės, mokyklų ir vaikų lopšelių-darželių teritorijose.